

MERHAMET EDEN MERHAMET BULUR !

YAZAR: ALİ AYKAÇ

لَنْ تَوْمِنُوا حَتَّى تَرْحَمُوا

“Merhametli olmadıkça inanmış sayılmazsınız!”

Tirmizi, Birr 16

WhatsApp İletişim

Ali AYKAÇ, İmam-Hatib, İSTANBUL

aliaykac.com

iletişim : (0)541-934 3778

telegram : t.me/vaazarsivi

facebook.com/[groups/vaazarsivi](https://facebook.com/groups/vaazarsivi)

Tüm içeriklerin **ticârî maksatla** kısmen ya da tamamen izinsiz kopyalanması, çoğaltılması, kullanılması, yayınlanması ve dağıtılması kesinlikle yasak olup kul hakkını ihlâl eder. Ayrıca bu yasağa uymayanlar hakkında 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca telif hakları üzerinden yasal işlem yapılacaktır.

Ticârî maksat olmadan izinsiz kopyalanması, çoğaltılması, kullanılması, yayınlanması ve dağıtılmasında herhangi bir sorun yoktur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Pek Aziz ve Muhterem Müslümanlar,

İnsanoğlu olarak bizlerin yaratılışından itibaren, insanın en değerli erdemlerinden biri olarak kabul edilen merhamet, sadece bireysel bir duygudan ibaret olmayıp, aynı zamanda toplumsal bir sorumluluktur. Dinimiz İslam, merhameti hem bireyler arasında hem de insanlar ile diğer canlılar arasında yaygınlaştırmayı öğütler. **Merhamet eden merhamet bulur** ifadesi, bu önemli gerçeği en sade ve etkili şekilde dile getiren bir öğüttür. Bu ilke, sadece insanların birbirlerine karşı duyarlı olmalarını istemekle kalmaz, aynı zamanda Allah'ın rahmetinin de kazandırılabilceğini hatırlatır. **Merhamet, sadece bir iyilik değil, insanın ruhsal arınışını sağlayan, toplumsal ilişkileri güçlendiren ve Allah'ın rahmetini kazandıran bir yoldur.**

Peygamber Efendimiz *sallallâhu aleyhi ve sellem* bir hadis-i şerifinde şöyle buyurmaktadır:

: عن ابن عمرو بن العاص رضى الله عنهما قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
الرَّاحِمُونَ يَرْحَمُهُمُ اللَّهُ تَعَالَى اِرْحَمُوا مَنْ فِي الْأَرْضِ يَرْحَمَكُمُ مَنْ فِي السَّمَاءِ
الرَّحِمُ شَخْنةٌ مِنَ الرَّحْمَنِ مَنْ وَصَلَهَا وَصَلَهُ اللَّهُ وَمَنْ قَطَعَهَا قَطَعَهُ اللَّهُ تَعَالَى

Abdullah Ibnu Amr İbni'l-As (radiyallahu anhuma) anlatıyor:

“Resûlullah (aleyhissalâtü vesselâm) buyurdular ki:

“Allah, merhametli olanlara rahmetle muamele eder. Öyleyse, sizler yeryüzündekilere karşı merhametli olun ki, semâda bulunanlar da size rahmet etsinler. Rahim (akrabalık bağı) Rahmân'dan bir bağıdır. Kim bunu korursa Allah onunla (rahmet bağı) kurar, kim de koparırsa, Allah da ondan (rahmet bağını) koparır.”¹

¹ Tirmizi, Birr 16, (1925); Ebu Dâvud, Edeb 66

Hadis-i şerifte, merhametli olanlar derken ifadenin mutlak bırakılmış olması dikkat çekicidir. Yani **insanlara** veya **mü'minlere** veya **sâlihlere** veya **fakirlere** diye bir kayıt yoktur. Öyleyse bütün mahlukâta karşı merhametli olmak anlatılmaya çalışılmıştır. Yani **yeryüzünde bulunan sâlih, facir bütün insanlara, ehlihahşî bütün hayvanlara karşı gösterilecek merhamet, Rahmân'ı yâni rahmetine nihayet olmayan Allah'ı memnun edecek bir davranıştır.** Nitekim, İbnu Mes'ud dan gelen bir rivâyette Peygamber Efendimiz sallallâhu aleyhi ve sellem **“Merhametli olmadıkça inanmış sayılmazsınız!”** ihtarına, Ashâb'ın: "Ey Allah'ın Resûlü, hepimiz merhametliyiz" cevabı üzerine şu açıklamasına şahid olmaktadır: **“Burada birinizin arkadaşına karşı gösterdiği merhamet kastedilmiyor, insanlara ve hayvanlara karşı merhamet kastediliyor.”**

Şunu bilmek gerekir ki, merhamet, Kur'an ve Sünnet'le sınırlıdır. **Sünnet'e uymayan, Allah'ın rızasına aykırı düşen merhamet ve acıma duyguları, İslam'ın övgüyle teşvik ettiği merhamet türü değildir.** Örneğin, Allah'ın belirlediği yasakları çiğneyenlere merhamet edip cezalarını uygulamamak, Allah'ın istediği gerçek merhamet olarak kabul edilmez. Bu sebeple merhamet ile imanı birbiri ile perçinlemek gerekmektedir.

İman, bir kalpte merhametin var olabilmesi için temel bir şarttır. İman sahibi olmayan bir kişinin, merhametli olması beklenemez. Bu sebeple, önce doğru bir imana sahip olmamız gerekir. Ardından, davranışlarımızı, hareketlerimizi ve sözlerimizi, Allah'ın kitabına uygun hale getirmeliyiz. Bunun yolu ise öncelikle ruhumuzu doğru şekilde beslemekten geçer. **Ruhun gıdası, iman ve dindir.** Ruhunu beslemeyen ve kalbinde iman bulunmayan bir insan, Kur'an-ı Kerim'de de ifade edildiği üzere, hayvandan daha düşük bir durumda olabilir. Böyle bir insanda, sevgi, acıma, şefkat, anlayış ve merhamet gibi erdemlerin bulunması mümkün değildir.

Allah Kur'an-ı Kerim'de insanın kalbini doğru bir şekilde beslemenin ve ruhunu arındırmanın önemini pek çok ayetle vurgular. **Allah, insanlara sahip oldukları akıl, kalp, göz ve kulak gibi nimetlerle rehberlik eder.** Fakat insan, bu nimetleri doğru kullanmadığı zaman, Allah'ın mesajlarını duymayan, görmeyen ve anlamayan bir varlık haline gelir. Allah, bu tür insanlar için şu şekilde buyurur:

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا
وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ أُذُنٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا
أُولَٰئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ

Kasem olsun ki, biz cinlerden ve insanlardan birçoğunu (yaptıkları yüzünden) cehennemlik kılmışızdır. Onların kalpleri vardır, fakat onunla gerçeği anlamazlar. Gözleri vardır, fakat onlarla (inat ve inkârlarından dolayı hakkı) görmezler. Kulakları vardır, fakat onlarla (öğüt/nasihat) işitmezler. İşte bunlar hayvanlar gibidirler. Hatta (inatla hakkı inkâr ettikleri için, anlayış ve idrak yönünden hayvanlardan) daha da aşağı hâldedirler. İşte bunlar gafillerin ta kendileridir.²

Bu ayet, imanın eksik olduğu bir kalbin, gerçeği algılayamayacağını ve dolayısıyla merhamet gibi yüce duyguların da gelişemeyeceğini ifade eder. İman, kalbi açar, zihni berraklaştırır ve insanı başkalarına karşı daha duyarlı hale getirir. **İmanlı bir kalp, Allah'ın rızasını kazanmak için her varlığa karşı merhametli olma gayreti içindedir.**

Peygamber Efendimiz *sallallâhu aleyhi ve sellem*, İslam'daki merhametin önemini ve imanla olan bağlantısını pek çok hadisinde dile getirmiştir. Bunlardan birinde şöyle buyurur: ***“Merhamet etmeyene, merhamet edilmez.”***³

² A'râf, 7/179

³ Buhâri, Tevhid, 2

Bu hadis, merhametin sadece insan ilişkilerinde değil, aynı zamanda Allah ile olan ilişkide de geçerli olduğunu gösterir. **Merhamet, iman eden bir kişinin kalbinde yeşerir ve bu kişi, merhametini yalnızca insanlarla sınırlı tutmaz; hayvanlar, doğa ve hatta düşmanlarına karşı bile merhamet gösterir.** İman, merhametli bir insanı yaratırken, aynı zamanda merhamet, o insanın imanını pekiştiren bir değer haline gelir.

Dinimiz İslam, insanın ruhunu ve kalbini beslerken, yalnızca dünya hayatını değil, ahiret hayatını da göz önünde bulundurur. Merhamet, insanın yalnızca başkalarına acıma duygusu hissetmesiyle sınırlı değildir; aynı zamanda onlara yardım etmeyi, iyilik yapmayı ve onların huzurunu sağlamayı da içerir. **İman, insanı sadece kendisi için değil, diğerleri için de yaşama amacına yönlendirir.** Çünkü iman, insanın Allah’a ve onun yarattığı tüm varlıklara karşı sorumluluk hissetmesini sağlar.

Peygamber Efendimiz *sallallâhu aleyhi ve sellem*, merhametli olmayı, imanla doğrudan ilişkilendirir. O, **“Allah, merhametli olanlara rahmetle muamele eder. Öyleyse, sizler yeryüzündekilere karşı merhametli olun ki, semâda bulunanlar da size rahmet etsinler.”**⁴ buyurmuştur. Bu hadis, merhametin hem imanla olan bağlantısını hem de Allah’ın merhametini kazanmanın yolunun yeryüzünde merhametli olmak olduğunu vurgular. İman, bir insanı merhametli yapar ve merhamet de insanın kalbinde Allah’ın rızasına olan sevgiyi derinleştirir.

Sonuç olarak, iman ve merhamet, birbirini tamamlayan ve güçlendiren iki önemli değer olarak hayatımızda her zaman var olması gereken erdemlerdir. **İman, kalbi doğru şekilde besler ve insanı Allah’ın emirlerine uygun yaşamaya yönlendirirken, merhamet de bu imanla şekillenen bir yaşamın dışı**

⁴ Tirmizi, Birr 16, (1925); Ebu Dâvud, Edeb 66

yansımasıdır. İmanlı bir insan hem kendisi için hem de başkaları için daha iyi bir dünya kurma gayreti içinde olur.

İman, merhameti doğurur, merhamet ise imanlı bir hayatı somutlaştırır. Bu iki değer arasındaki bağ, insanın hem dünyadaki hem de ahiretteki mutluluğunu temin eder.

*Rabbim bizleri, kalbi katılaşmayan, her türlü
gaфletten uzaklaşan, doğru yolu bulan
kullarından eylesin..!*

(Âmin!..)

وَعَاخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، الفاتحه